

I. Evropský semestr

Evropský semestr je efektivním nástrojem pro dosažení cílů a koordinaci hospodářských a rozpočtových politik jednotlivých členských zemí EU dle závazků, daných v Paktu stability a růstu (promítnutých zejména v konvergenčních a stabilizačních programech) a ve strategii Evropa 2020 (jejíž cíle reflektují národní programy reforem). Jedná se o proces systematického a cyklického posuzování pokroků v plnění uvedených závazků ještě před jejich finálním schválením parlamenty členských zemí. Evropský semestr má vnést do národních politik širší celoevropský zájem, zejména s ohledem na udržitelnost veřejných financí, zamezení tvorby makroekonomických nerovnováh a finanční nestability. Konkrétním důsledkem fungování Evropského semestru je proto i určitá změna v načasování tvorby národních rozpočtových a strukturálních politik, která evropským institucím umožňuje předem posoudit jejich rizika a vznést k nim případné připomínky. První kolo Evropského semestru bylo zahájeno s účinností od ledna 2011.

Výsledky plnění svých vnitrostátních cílů, hlavních cílů EU i realizace stěžejních iniciativ strategie Evropa 2020 mohou členové EU porovnávat a diskutovat v rámci setkání ministrů. Široká podpora pro provádění požadovaných politik je dále zajišťována prostřednictvím spolupráce s Evropským parlamentem, poradními orgány EU (Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem) a dalšími zainteresovanými subjekty.

II. ČR v rámci Evropského semestru

II. I Národní program reforem a konvergenční program

Česká republika schválila v dubnu tohoto roku [Národní program reforem 2016](#) (NPR) a [Konvergenční program 2016](#) (KP), který byl schválen v květnu, a následně je předložila Evropské komisi. Oba programy jsou odrazem reformní snahy České republiky reflektující nejen návrhy Evropské komise z Roční analýzy růstu, ale též programové prohlášení vlády, jejich politických vizí a desítky strategických národních dokumentů.

NPR je koncepčním dokumentem vlády ČR v oblasti hospodářské politiky. Jeho cílem je formulace klíčových opatření vedoucích k prosperitě a konkurenceschopnosti ČR. Obsahově navazuje dokument na opatření NPR z loňského roku. I v následujícím období bude vláda ČR usilovat o posílení konkurenceschopnosti ČR v evropském i globálním měřítku. Nástrojem jí budou zejména opatření na zajištění dlouhodobého hospodářského růstu a stabilní zaměstnanosti. Rekordní výkon ekonomiky v loňském roce, včetně výrazného snížení míry nezaměstnanosti, je pro vládu zavazující i do nadcházejícího období. Udržení pozitivního růstového trendu vyžaduje nejen systematické provádění již přijatých iniciativ, ale rovněž aktivitu při přípravě a schvalování nových opatření. V tomto smyslu se vláda zaměří zejména na řádné provedení nedávno přijatých opatření v oblasti boje proti daňovým únikům či stabilizace veřejné správy. Pokračovat budou aktivity pro další zlepšení situace na trhu práce či zvýšení kvality počátečního i vysokoškolského vzdělávání. V oblasti posílení dlouhodobého růstu a investic se vláda zaměří mimo jiné na zlepšení spolupráce výzkumných institucí s podnikovou sférou, opatření na dosažení příznivého investičního prostředí a pokračování prací souvisejících s digitalizací ekonomiky (mj. rovněž v kontextu probíhající diskuse o stávajících i budoucích dopadech tzv. 4. průmyslové revoluce). Budoucí kroky vlády budou rovněž ve znamení odpovědného přístupu k veřejným financím a důrazu na řádné čerpání prostředků fondů EU.

■ Podkladový materiál k debatě (15. 6. 2016, Evropský dům)

Konvergenční program ČR je zásadním strategickým dokumentem, který specifikuje základní souhrnné fiskální údaje a nejvýznamnější připravovaná opatření s rozpočtovým dopadem formou střednědobé fiskální strategie vlády. Aktualizace Konvergenčního programu se vztahuje na období 2016-2019. V oblasti fiskální politiky došlo v roce 2015 k několika výjimečným událostem. Díky rekordním investicím a kompenzaci úsporných škrťů bylo dosaženo nejnižšího deficitu sektoru vládních institucí v novodobé historii České republiky. V roce 2015 byla ekonomika stimulována několika výjimečnými faktory, a to pozitivním nabídkovým šokem v podobě nízkých cen ropy a fiskální expanzí, která mimo jiné odrážela orientaci k maximální absorpci prostředků z fondů EU z finanční perspektivy 2007-2013. V důsledku toho se ekonomika výrazně zrychlila a reálný HDP se za celý rok zvýšil o 4,2 %. V roce 2016 Česká republika očekává zpomalení růstu reálného HDP na 2,5 %. Pro rok 2015 byl notifikován deficit sektoru vládních institucí na úrovni 0,4 % HDP a vládní dluh na úrovni 41,1 % HDP. Predikce pro rok 2016 počítá s deficitem vládního sektoru ve výši 0,6 % HDP s následným mírným poklesem na 0,5 % HDP v celém horizontu výhledu.

Dne 7. června Evropská komise zveřejnila Konvergenční zprávu hodnotící pokrok členských států na cestě k přijetí eura. Zpráva je adresována Bulharsku, ČR, Chorvatsku, Maďarsku, Polsku, Rumunsku a Švédsku a hodnotí pokrok s ohledem na realizaci tzv. maastrichtských kritérií a kompatibilitu s pravidly Hospodářské a měnové Unie (HMU). Všechny země dle zprávy dosáhly pokroku, ale žádná z nich nespĺnila všechny podmínky pro přijetí eura. V oblasti cenové stability splnily toto kritérium všechny země až na Švédsko. V oblasti veřejných financí kritérium nespĺnilo pouze Chorvatsko, které je podrobeno proceduře nadměrného schodku. Žádná země nepĺní kritérium směnného kurzu, jelikož žádná z výše uvedených zemí není v mechanismu ERM II. Všechny země naopak splňují kritérium dlouhodobé úrokové sazby. Kompatibilitu s EHM většinu zemí nepĺní s výjimkou Chorvatska.¹

Podle Konvergenční zprávy Česká republika v dubnu 2016 dosáhla dvanáctiměsíční průměrné inflace, což je pod referenční hodnotou pro kritérium cenové stability ve výši 0,7 %. Schodek a dluh českého sektoru vládních institucí v roce 2015 splňovaly maastrichtská kritéria. Na Českou republiku se od roku 2014 vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu. Hospodářská prognóza Evropské komise z jara 2016 předpokládá, že strukturální deficit zůstane v horizontu prognózy v souladu s požadavky. Podle zprávy Komise se česká koruna v průběhu dvouletého referenčního období (2014 - 2016) nezúčastnila mechanismu ERM II. Pokud jde o makroekonomické nerovnováhy, Evropská komise v rámci své zprávy mechanismu varování pro rok 2016 nevybrala Českou republiku pro důkladný přezkum. Za účelem posílení potenciálního růstu je nicméně nezbytné zintenzivnit strukturální reformy týkající se politik na trhu práce a trhu zboží a služeb, jakož i podnikatelského prostředí. České právní předpisy nespĺňují veškeré požadavky týkající se nezávislosti centrální banky, zákazu měnového financování a právní integrace do Eurosystemu.

Ve své [Roční analýze růstu pro rok 2016](#) z 26. listopadu 2015 Komise prohlašuje, že hospodářství Evropské unie prochází mírným oživením. Podle Evropské komise se očekává, že tempo hospodářské aktivity se bude postupně zrychlovat. I přestože hospodářství prochází mírným oživením, stále jsou však patrné rozdíly z hlediska hospodářské výkonnosti a sociálních podmínek, jakož i realizace reforem v různých částech EU. Růst produktivity je nadále pomalý, což má vliv na konkurenceschopnost a životní úroveň. Vysoká míra soukromého a veřejného zadlužení přispívá ke zdrženlivosti investic. Dále

¹ Konvergenční zpráva je k dispozici [zde](#).

■ Podkladový materiál k debatě (15. 6. 2016, Evropský dům)

také velký nárůst uprchlíků a žadatelů o azyl v minulém roce představují významný nový vývoj v některých členských státech EU. Tento vývoj má v krátkodobém výhledu bezprostřední dopad z hlediska dodatečných veřejných výdajů. V této souvislosti by měly být politiky zaměřeny na upevnění hospodářského oživení a podporu konvergence orientované podle úrovně členských států, jež dosahují nejlepších výsledků. Hospodářské a sociální priority stanovené Komisí v roce 2015 zůstávají stále platné, podle Komise je však potřeba zintenzivnit politické úsilí v těchto oblastech.

Česká republika v posledních dvou letech zaznamenala silné hospodářské oživení, což jenom potvrzuje prohlášení Komise o oživení hospodářství. V ČR oživení nastalo do značné míry díky domácí poptávce. I přestože jsou dle Komise stále patrné rozdíly hospodářské výkonnosti a sociálních podmínek, Česká republika má jednu z nejnižších mír sociálního vyloučení. V problematice konkurenceschopnosti a životní úrovně je Česká republika vysoce integrována do globálních hodnotových řetězců a fakta naznačují, že se nedávno zvýšila konkurenceschopnost. To je způsobeno hlavně přítomností zahraničních firem se zahraničními vlastníky, zejména v automobilovém odvětví. Konvergence českého hospodářství se v posledním desetiletí zastavila a relativní HDP na obyvatele zůstal přibližně 20 % pod průměrem EU. Na základě těchto analýz si Česká republika uvědomuje nutnost zvýšit míru potenciálního růstu a urychlit proces konvergence.

II. II Doporučení pro ČR v roce 2016

Dne 18. května 2016 Komise zveřejnila svá **specifická doporučení pro členské státy EU**.

Evropská komise ve svých doporučeních pro Českou republiku uvádí možné ohrožení fiskální udržitelnosti způsobené dopadem veřejných výdajů souvisejících se stárnutím obyvatel, zejména v oblasti zdravotnictví a penzijním systému. Podle Komise ve fiskální oblasti patří Česká republika stále k nejslabším v EU. Komise rovněž vybízí ke schválení legislativy k rozpočtové odpovědnosti, již dlouho projednávané Parlamentem avšak zatím neschválené. Dále Komise doporučuje zlepšit investiční prostředí v ČR, zejména odstraněním administrativních a regulatorních překážek. Již opakovaně se doporučení zmiňují o potřebě zlepšit výkon veřejné správy, posílit protikorupční legislativu a zlepšit procedury související se zadáváním veřejných zakázek. Nově se doporučení zaměřují i na zlepšení dostupnosti služeb e-governmentu. Přestože se podařilo zvýšit investice do výzkumu a vývoje, výstupy zůstávají poměrně slabé a Komise se obává udržitelnosti výzkumné infrastruktury v ČR. Komise proto doporučuje zlepšit správu vědy a výzkumu a usnadnit propojení akademického sektoru s podniky. V oblasti lidských zdrojů Komise letos zopakovala doporučení ke zvýšení atraktivity učitelství, inkluzi v oblasti vzdělávání a většímu zapojení nedostatečně zastoupených skupin na trhu práce.

Konkrétní návrhy doporučení formulovala Komise následovně:

- Podniknout opatření, jež zajistí dlouhodobou **udržitelnost veřejných financí**, ve světle budoucích rizik v oblasti zdravotní péče. Přijmout právní předpisy k posílení fiskálního rámce
- **Omezit regulační a administrativní překážky**, jež brání investicím (zejména v dopravě a energetice), a zvýšit dostupnost služeb elektronické veřejné správy. Přijmout rozpracované protikorupční reformy a zlepšit postupy zadávání veřejných zakázek.
- **Posílit řízení systému výzkumu a vývoje** a usnadnit propojení akademické sféry se sférou podnikatelskou. Zvýšit atraktivnost učitelského povolání a přijmout opatření zvyšující začlenění

■ **Podkladový materiál k debatě (15. 6. 2016, Evropský dům)**

znevýhodněných dětí (včetně romských) do vzdělávání v rámci běžných škol a předškolního vzdělávání. Odstranit překážky, jež brání větší účasti nedostatečně zastoupených skupin (zejména žen) na trhu práce.

Celkově lze konstatovat, že Česká republika vykázala v plnění doporučení z roku 2015 určitý pokrok. Pokračuje v boji proti podvodům v oblasti DPH a v roce 2016 se očekává zavedení nových opatření. V roce 2015 byl přijat zákon o registru smluv, který zvyšuje transparentnost při zadávání veřejných zakázek. V lednu 2016 Poslanecká sněmovna schválila dlouho odkládanou reformu vysokého školství. Byly přijaty některé prvky vládního protikorupčního plánu, avšak jeho další prvky jsou nadále teprve v přípravné fázi. Určitého pokroku bylo rovněž dosaženo při zlepšování nákladové efektivity a správy zdravotní péče a při zlepšování dostupnosti cenově přijatelných služeb péče o děti. Nicméně v dalších oblastech, jako je zajišťování odpovídající odborné přípravy učitelů nebo zvyšování zapojení znevýhodněných skupin do běžného vzdělávání, bylo dosaženo jen omezeného pokroku. Žádný pokrok nebyl zaznamenán při zjednodušování daňového systému a jen omezeného pokroku bylo dosaženo při přesunu daňové zátěže směrem od zdanění práce. Pokud jde o pokrok při dosahování národních cílů v rámci strategie Evropa 2020, Česká republika buď dosáhla svých cílů, nebo je na dobré cestě k jejich splnění v zaměstnanosti, investicích do výzkumu a vývoje, terciárním vzdělávání a omezování předčasného ukončování školní docházky, kdežto více úsilí je třeba vyvinout ve snižování počtu obyvatel ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením. V létě by měla být předložena vládě Iniciativa Průmysl 4.0, připravován je také materiál týkající se Práce 4.0 a následovat by mohly iniciativy související se Vzděláváním 4.0.

III. Výstupy k diskusi

- **Podařilo se Komisi identifikovat doporučení, která jsou pro ČR klíčová a mohou být vodítkem při přípravě ekonomických reforem?**
- **Jaké překážky stály české vládě v cestě pro řádnou implementaci doporučení z loňského roku?**
- **Na jaké další oblasti by se měla ČR zaměřit pro zlepšení hospodářského růstu?**